

Szovjet—lengyel közös nyilatkozat!

Moszkva, 1956. november 13. (TASZSZ)

November 13-án a Kremlben szovjet részről Hruscsov és Bulganyin, lengyel részről Gomulka és Cyrankiewicz, szovjet—lengyel közös nyilatkozatot írt alá.

A nyilatkozat szövege a következő:

I.

A szívélyesség és a barátság légkörében, a kölcsönös megértés és nyíltság szellemében lezajlott találkozások és tárgyalások lehetővé tették, hogy a küldöttségek termékeny eszmecsere folytassanak a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság közötti kölcsönös kapcsolatok fejlesztéséről és megszilárdításáról, valamint a legfontosabb nemzetközi kérdésekről.

A küldöttségek közötti tárgyalások és eszmecsere során kifejezésre jutott az a kölcsönös kívánság, hogy a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Lengyel Egyesült Munkáspárt, valamint a két állam közötti viszony a népek egyenjogúságának lenini elvei alapján épüljön fel és bebizonyosodott, hogy a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság nézetel a jelenlegi nemzetközi helyzet legfontosabb problémáit illetően azonosak.

Mindkét küldöttség úgy véli, hogy egyes államok agresszív körrel megpróbálják megfélemlíteni a nemzetközi feszültségnek a legutóbbi években elért bizonyos enyhülését (ez a mondat hiányos, de valószínűleg ez).

... Anglia, Franciaország és Izrael Egyiptom elleni támadása, amely ország csak nemrég szabadult ki a gyarmatosítás járma alól és szabadságának, valamint nemzeti függetlenségének megszilárdítására törekszik.

Mindkét küldöttség kijelenti, hogy az Egyiptom elleni agressziót semmi sem lehet igazolni. Elítélik ezt a támadást, amely sok áldozatot és kárt követelt, tönkretette a Szezel-csatornát, amely oly fontos a nemzetközi hajózás számára, többek között a Szovjetunió és Lengyelország számára és egyúttal kitézte a Közel-Kelet és az egész világ helyzetét.

Mindkét küldöttség kijelenti, hogy a háborút ki-robbantó államoknak az ENSZ határozatai értelmében ki kell vonniok Egyiptom területéről csapatokat. A Szovjetunió és Lengyelország minden támogatást megad Egyiptom jogos követeléseinek.

A két küldöttség abnormálisnak tartja azt a helyzetet, hogy a Kínai Népköztársaság, ez a nagy ország, néhány ország imperialista köreinek hibájából még mindig nem foglalhatja el a törvényes helyét az ENSZ-ben, ami sok fontos nemzetközi probléma megoldását akadályozza. A Szovjetunió és Lengyelország minden lehetőséget megtesz, hogy elérje a Kínai Népköztársaság ENSZ-beli törvényes jogainak helyreállítását, mert ebben az egyik legfontosabb feltételét látja annak, hogy az ENSZ az általános béke fenntartásának hatékony nemzetközi eszköze legyen.

A két küldöttség úgy véli, hogy a jelenlegi feszült nemzetközi helyzetben minden államnak és elsősorban a nagyhatalmaknak minden erőfeszítést meg kell tenniük, a fegyveres erők és a fegyverzet csökkentésében, az atom- és a hidrogénfegyver megtiltásában, a külföldi területeken levő katonai támaszpontok felszámolásában, az Egyesült Államok, Anglia, Franciaor-

szág és a Szovjetunió Németországban állomásozó fegyveres erőinek lényeges csökkentésében való meg-egyezés céljából. A felek felteszik, hogy az atom- és a hidrogénfegyverek kísérletek megtiltása olyan fontos lépés lehetne, amely elősegíti a nemzetközi feszültség csökkentését és az államok közötti bizalom légkörének megteremtését. A leszerelésről szóló egyezmény megkötése kétségtelenül elősegítené, hogy létrejussanak a fontos nemzetközi problémák, köztük a német probléma és az európai kollektív biztonság problémája megoldásának szükséges feltételei, ami nemcsak a Szovjetunió és Lengyelországnak, hanem minden európai népnek nagy érdeke.

A két küldöttség kijelenti, hogy a Szovjetunió és Lengyelország minden erőfeszítését arra irányítja, hogy sikert érjenek el a leszerelés problémájának megoldásában, a népek érdekében, az általános béke érdekében.

A küldöttségek eszmecsere folytatták a magyarországi eseményekről. A két küldöttség azt a meggyőződését fejezi ki, hogy a magyar munkásosztály és az egész magyar nép elegendő erőt talál magában ahhoz, hogy megvédelmezze a népi demokratikus rendszer vívmányait. A két fél támogatja a forradalmi munkás-paraszt kormányt, amelynek programja Rákosi előző kormánya politikájának káros hibáit kárhóztatva, a szocialista demokrácia fejlesztésére és a többi szocialista országgal való testvérrel együttműködés megszilárdítására irányul, a teljes egyenjogúságnak és az államszuverenitás tiszteletben-tartásának alapján. A küldöttségek úgy vélik, hogy néhány határozat, amelyet az ENSZ Magyarország-ról elfogadott, nem a magyar nép megsegítését szolgálja, hanem arra irányul, hogy elvonja a népek figyelmét az Egyiptom elleni agresszióról.

II.

A baráti tárgyalásokon a két küldöttség alaposan megvizsgálta és megmutatta a szovjet és a lengyel állam között az eddig kialakult kapcsolat minden oldalát.

A két fél úgy véli, hogy a szovjet kormány 1956. október 30-án kelt, a Szovjetunió és más szocialista államok barátsága és együttműködése fejlesztésének és további megszilárdításának alapjairól szóló nyilatkozata nagyjelentőségű a szocialista országok közötti barátság fejlődése és megszilárdítása szempontjából.

A két fél úgy véli, hogy az ebben a nyilatkozatban kifejezett elvek megfelelnek azoknak a határozatoknak, amelyeket a Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottsága VIII. ülése e kérdésekről elfogadott, valamint a lengyel kormány politikájának. A felek a tárgyalásokon különös figyelmet fordítottak a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság népei közötti barát-

ság továbbfejlesztésére és megszilárdítására és azt a meggyőződésüket fejezték ki, hogy a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság megbonthatatlan szövetsége és testvéri barátsága fejlődni és erősödni fog a teljes egyenjogúság, a területi sérthetlenség, az állami függetlenség és szuverenitás tiszteletben tartása, a belügyekbe való be nem avatkozás elveinek alapján. A szovjet-lengyel szövetség, amely egyenlően érdeke mind a szovjet, mind a lengyel népek biztonságuk szilárd biztosítója. Ez a szövetség a Lengyel Népköztársaság függetlensége megszilárdításának és az Odera-Nelset mentén húzódó határa — a békehatár — sérthetlenségének fontos tényezője.

A felek azt a mély meggyőződésüket fejezik ki, hogy a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság közötti együttműködés fentemlített elveinek következetes megvalósítása elő fogja segíteni a két állam közötti szövetség további megszilárdítását, a szocialista tábor egységének és az európai békének a megszilárdulását.

III.

A tárgyalások során sokoldalúan megvizsgálták a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság gazdasági kapcsolatainak kérdését a Szovjetunió és a többi szocialista ország közötti barátság és együttműködés fejlesztésének és további megszilárdításának alapjairól szóló szovjet kormánynyilatkozat fényében. A két fél kijelentette, hogy fejleszteni és megszilárdítani kívánja a két ország gazdasági együttműködését az egyenjogúság, a kölcsönös előny és a testvéri kölcsönös segélynyújtás alapján.

A tárgyalások során megállapították, hogy a felek között az elmúlt évekről néhány rendezetlen pénzügyi elszámolás van.

A két fél a kölcsönös érdekekből kiindulva megállapodott, hogy letörleszteszék veszi Lengyelország adósságát az 1956. november 1-én fennálló állapottal azok után a felhasznált hitelfösszegek után, amelyeket a Szovjetunió Lengyelországnak adott, annak a szénmennyiségnek a teljes összegével, amelyet Lengyelország 1946-tól 1953-ig a Szovjetunióknak az 1945. augusztus 16-i egyezmény alapján szállított. Megállapodtak abban is, hogy rendezik a vasúti szállításokkal és néhány fizetéssel stb. kapcsolatos pénzügyi elszámolásokat is.

A Szovjetunió kormánya 1957-ben 1400 000 tonna gabonát szállít a Lengyel Népköztársaságba. Az említett gabona szállítása hitelben történik.

A szovjet kormány abba is beleegyezett, hogy 700 millió rubel összegű hosszúlejáratú hitelt ad a Lengyel Népköztársaságnak a Szovjetunió által — kölcsönösen megállapított lista szerint — szállítandó áruk kifizetésére.

IV.

A két fél megvitatta a szovjet csapatok Lengyelország területén való ideiglenes tartózkodásával kapcsolatos kérdéseket.

A felek megállapították, hogy eddig nem sikerült olyan megegyezéssel határozatokat hozni, amelyek az európai államoknak elegendő biztosítékokat adnának a német militarizmus feltámasztása ellen. Az, hogy a revansizista erők állandóan vitatják az európai államok között fennálló határokat és elsősorban Lengyelország megállapított és fennálló nyugati határai helyességét, szintén lényeges ok, amely megnehezíti az európai viszonyok rendezését.

A két fél arra a következtetésre jutott, hogy a dolgok ilyen állása éppúgy, mint a jelenlegi nemzetközi helyzet, arra vezet, hogy a szovjet csapatok Lengyel-

ország területén való ideiglenes tartózkodása még célszerű és hogy kapcsolatban van azzal is, hogy a nemzetközi szerződések és egyezmények alapján szükséges a szovjet csapatok németországi tartózkodása.

Megállapítást nyert, hogy a két fél a nemzetközi helyzet fejlődésével összhangban tanácskozni fog a szovjet csapatok lengyel területen való tartózkodásának, létszámának és összetételének kérdéseiről.

Egyúttal a két fél elismeri a lengyel területen állomásozó egységek státusát meghatározó következő elveket:

A szovjet csapatok Lengyelországban való ideiglenes tartózkodása nem érintheti a lengyel állam szuverenitását és nem vezethet arra, hogy beleavatkozzanak a Lengyel Népköztársaság belügyeibe;

a szovjet csapatok elhelyezését és létszámát a két fél külön egyezményei állapítják meg;

a szovjet csapatok elhelyezési körletükön kívüli mozgása a Lengyel Népköztársaság kormányának vagy más illetékes lengyel hatalmi szerveknek a beleegyezését követeli meg;

a Lengyel Népköztársaság területén állomásozó szovjet csapatok és személyi állományuk családtagjaikkal együtt kötelesek tiszteletben tartani és betartani a lengyel törvények előírásait.

A lengyel és a szovjet jogszolgáltatás határait a lengyelországi szovjet csapatok személyzetét illetően külön egyezmény fogja megállapítani.

A két fél meghatározott egyezményei állapítják meg a szovjet csapatok közlekedési útjait, és átmenő forgalmának rendjét és ezek határidejét a Lengyel Népköztársaság területén keresztül.

A szovjet csapatok jogi státusát Lengyelország területén való ideiglenes állomásozásuk időszakában meghatározó megfelelő egyezményt a közeljövőben megkötik.

V.

A küldöttségek a lengyel-szovjet barátság további megszilárdítására irányuló törekvéstől vezettetve, megállapodtak azokban az elvekben, amelyeknek alapján a Szovjetunió illetékes szervei elő fogják segíteni azoknak a lengyeleknek a további hazatelepítését, akiknek a családjuk Lengyelországban van, valamint azoknak a Lengyelországba való visszatérését, akik tőlük nem függő ok miatt nem élhettek a hazatelepítési joggal az 1945-ös szovjet-lengyel egyezmény alapján. A szovjet küldöttség kijelentette, hogy a Szovjetunió Legfelső Tanácsa Elnöksége elé javaslatot fognak terjeszteni a fogságban lévő személyek időelőtti szabadonbocsátásáról és hazatelepítéséről, vagy a lengyel szerveknek való átadásáról. A felek megállapodtak, hogy a közeljövőben találkoznak a két fél illetékes szerveinek képviselői a hazatelepítés idejének és rendjének megállapítása céljából.

A tárgyalások során megállapították, hogy a legutóbbi években sikeresen fejlődött a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság kulturális együttműködése. 1956. június 30-án Varsóban egyezményt írtak alá a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság kulturális együttműködéséről. Ez a szovjet-lengyel tudományos, kulturális és művészeti kapcsolatok további sokoldalú fejlesztését írja elő.

Az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió kormánya küldöttsége, valamint a LEMP Központi Bizottságának és a Lengyel Népköztársaság kormányának küldöttsége azt a szilárd meggyőződését fejezi ki, hogy a tárgyalások során létrejött széleskörű és nyílt eszmecsere elő fogja segíteni a Szovjetunió és a Lengyel Népköztársaság, valamint a Szovjetunió Kommunista Pártja és a Lengyel Egyesült Munkáspárt közötti baráti kapcsolatok továbbfejlesztését, a két ország népeinek javára és a béke és a világbiztonság érdekeit szolgálja.

Apr. 1956/1052